

Maa-aineslupapäätös, Haapasora Oy

Päätöksen antopäivä 7.6.2024

Asia	Maa-aineslain (555/1981) 4 §:n mukainen lupa maa-aineksen ottamiseen ja toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta, Äänekoski. Diaarinumero 644/11.01.00.03/2023
Hakija	Haapasora Oy Päivöläntie 6 444200 Liimattala Y-tunnus: 0796619-0 Yhteyshenkilö: Ari Liimatainen
Toiminta ja sijainti	Kiinteistö: Jekkula 2 (992-460-4-402) Omistaja: Hakija Otettava maa-aines: sora ja hiekka Suunnitelma-alueen pinta-ala: 2,80 ha Ottoalueen pinta-ala: 2,40 ha Kokonaisottomäärä: 95 000 ktrm ³ Toiminta sijaitsee Pyhäkankaan 2E-luokan pohjavesialueella (0972951).
Luvan hakemisen peruste	Maa-aineslain (555/1981) 4 § 1 momentti.
Lupaviranomaisen toimivalta	Maa-aineslain (555/1981) 7 §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.
Hakemuksen vireilletulo	Lupahakemus on tullut vireille 18.10.2023. <u>Asian aiempi käsittely</u> Ympäristöpäällikkö on tehnyt asiassa päätöksen 5.6.2024 (3 §). Päätöksessä on ollut asiavirhe, minkä lisäksi kuulutusvaiheessa on tapahtunut virhe, jonka takia päätös on syytä kumota ja ratkaista asia uudelleen hallintolain (434/2003) 50 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Ympäristötarkastaja on ilmoittanut asianosaiselle, että ympäristöpäällikkö käsittelee hallintolain 52 §:n mukaisesti korjaamisasian. Käsittelyllä ei ole vaikutusta päätöksen sisältöön päätöksen voimassaoloajan pidentämistä lukuun ottamatta eikä vaadi asianosaisen kuulemistä. Asiavirheen korjaaminen ei vaikuta asian ratkaisuun.
Toimintaa koskevat	Toiminnalla on ollut Äänekosken kaupungin ympäristölautakunnan

Ympäristöpäällikkö

7.6.2024

4 §

luvut ja sopimukset myöntämä maa-aineslupa 15.5.2012, § 32. Lupa on päättynyt 31.6.2022. Tilaan on lainhuuto Haapasora Oy:llä (523/3.12.2012/9025515).

Alueen kaavoitustilanne Alue ei sijaitse asema- eikä yleiskaava-alueella. Keski-Suomen maakuntakaavassa alue sijaitsee matkailun ja virkistystyksen vetovoima-alueella ja biotalouteen tukeutuvalla alueella. Lisäksi alueen poikki kulkee voimalinjan (110 kV linja) sekä moottorikelkkareitin merkinnät.

Toiminnan sijaintipaikka ja ympäristö Alue sijaitsee Konginkankaan keskustasta 6 km länteen. Liimattala-Häkkilä maantien pohjoispuolella 400 metrin etäisyydellä tiestä. Valtatie 4:lle on matkaa 5 km.

Vesistöt

Lähin vesistö Lehtinen sijaitsee ottoalueen reunalta 1,3 km länteen ja sen pinta on tasossa 136.4. Lisäksi Isojoki kulkee alueen koillispuolella lähimmillään noin 250 m etäisyydellä.

Pohjavesialueet

Alue sijaitsee Pyhäkankaan 2E-luokan pohjavesialueella (0972951). Alueen eteläreunalla sijaitsee pohjavesiputki, jonka pohjaveden taso on ollut korkeimmillaan tasolla 132.1, vaihteluväli tässä putkessa on ollut vuosien 2019-23 aikana 130.62-132.1. Alin ottotaso on 136.0, mikä on noin 4.5 metriä ylempänä keskimääräistä mitattua pohjavesitasoa ja 3.9 metriä ylempänä ylintä mitattua pohjavesitasoa. Alueen kaakkoispuolella noin 350 m päässä on vanha pohjavesiputki, jonka pohjaveden taso on ollut korkeimmillaan tasolla 132.65. Alueen alin taso on tällä hetkellä vanhan ottoalueen puolella tasolla 138.6. Pyhäkankaan alueesta on laadittu 1990 -luvulla myös hydrogeologinen kartta, jossa alueen pohjavesitaso on piirretty alueella tasoon noin +132.5.

Alueen vaikutuspiirissä sijaitsevat talousvesikaivot ja pohjavedenottamot

Lähimmällä taloudella Hirvisalolla on talousvesikaivo. Talo ja kaivo sijaitsevat Isojoen takana, jonne alueen vedet eivät ohjaudu.

Luonnon- ja maisemansuojelulliset näkökohdat

Lähin suojelualue Pyhäkankaan lähteikkö sijaitsee ottoalueen koillisreunalta 400 m pohjoiseen ja se on joen uurtamaan harjualueeseen syntynyt kanjoni, jossa lähteiden tiheysvaikutuksesta erikoista suo- ja lehtokasvistoa. Pyhäkankaan rauhoitettu karsikko sijaitsee ottoalueen länsireunalta 700 metriä lounaaseen ja Lehtisennevan Natura-alue 1,3 km kaakkoon.

Suoritettut maastomittaukset

Alueen suunnitelmakartta on piirretty elokuussa 2023 Maanmittauslaitoksen laser-keilausaineiston ja kesäkuussa 2023

tehdyin GPS-kartoituksen pohjalta. Korkeuskäyrät ja osa pohjakuvioista on työstetty laserkeilausaineistosta. Kartta on tulostettu tätä suunnitelmaa varten mittakaavaan 1:2000 2:n metrin käyrävälein. Koordinaatisto on ETRS-TM35 ja korkeustaso on N2000. Alueen korkeuspisteinä ovat kartassa näkyvät pyykkien päät sekä pohjavesiputkien päät.

Hakemuksen mukainen toiminta

Maa-aineksen ottaminen

Lupaa maa-ainesten ottamiseen haetaan kymmeneksi vuodeksi yhteensä 95 000 ktrm³ soran ja hiekan ottamiseksi.

Lähin talo Hirvisalo sijaitsee ottoalueen reunalta 350 m itään. Lähimmälle lomakiinteistölle on matkaa 1,6 km kohti luodetta. Pohjoisessa alue rajautuu metsätalouskäytössä olevaan tilaan Metsä-Pyyrinlahti 3-425 ja maa-ainesten-ottamistoiminnan piirissä olevaan Sora-Anttilan 3-426 tilaan. Lounaassa alueeseen rajautuvalla tilalla Pyhäkangas 4-341 sijaitsee vanha metsän koeviljelys.

Aineksen ottaminen tapahtuu vuosien 2023-2033 aikana. Kaivussyvyudet ja suunta ilmenevät suunnitelmakartasta. Alin ottotaso on 136.0, mikä on 4 metriä ylempänä pohjavesitasoa. Kaivun aikana syntyvät jyrkät luiskat suojataan lippusiimalla. Alueen rajauspaalut, luiskamallit ja korkeushäkit rakennetaan luvan myöntämisen jälkeen.

Kalustona ottamisessa käytetään maa-ainesten ottamiseen tarvittavaa kuormaus- ja kuljetuskalustoa. Alueella ei säilytetä öljyä eikä huolleta koneita.

Liikenne

Kulku alueelle tapahtuu Liimattala – Häkkilä maantieltä olemassa olevista liittymistä. Ottoalueen reunalle on matkaa maantieltä 1,5 km.

Ympäristövaikutusten arviointi

Maa-ainesten ottaminen muuttaa maisemakuvaa. Alueella on vuosikymmeniä otettu soraa, joten nyt suunniteltu ottaminen ei muuta olennaisesti nykyistä lähiseudun maisemakuvaa. Alueelta kuljetettava maa-ainesten ajo kuormittaa jonkin verran lähiteitä. Normaalisti ottamistoiminnasta ei aiheudu ympäristöhaittaa.

Suurimpana riskinä alueella voitaneen pitää maaperän likaantumisvaaraa, joka voi aiheutua alueella koneiden tankkauksen ja käytön yhteydessä käsiteltävistä poltto- ja voiteluaineista sekä laitteissa ja koneissa käytettävien hydraulikkaöljyjen vuotojen riskistä. Alueella työskenneltäessä kiinnitetään erityistä huomiota laitteiden ja koneiden kuntoon sekä öljyn ja polttoaineiden huolelliseen käsittelyyn. Alueelle varataan imeytysturvetta koneista aiheutuvien öljyvahinkojen varalle, jolloin

vahingon sattuessa voidaan välittömästi ryhtyä asianmukaisiin torjuntatoimenpiteisiin, joilla vaara pilaantumisen leviämisestä saadaan poistettua. Mikäli toiminnanharjoittaja ei varmuudella torjuntatoimiin kykene, hälyttää se pelastuslaitoksen apuun.

Raportointi ja tarkkailu

Ympäristöhaittojen vähentämiseksi suunnitellut toimenpiteet, arviot toimintaan liittyvistä riskeistä, onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toimista ja sekä toiminnan ympäristövaikutusten tarkkailusta hoidetaan viranomaisten vaatimassa laajuudessa.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Hakija on toimittanut kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman. Pintamaa 5000 tn sekä kannot ja hakkuutähteet 100 tn käytetään alueen maisemointiin.

Maisemointi ja jälkihoito

Materiaalin oton jälkeen alueelle varastoidut pintamaat levitetään ja tasoitetaan. Alueen luiskat luiskataan kaltevuuteen 1:3. Alue metsittyä luontaisesti. Mikäli luontainen uudistus viivästyy, kylvetään alueelle männynsiementä.

Esitys vakuudeksi

Arvioidut jälkihoitokustannukset ovat 6 000 euroa. Hakija ei ole esittänyt vakuutta.

Lupahakemuksen käsittely

Tarkastuskäynnit

Alueelle on suoritettu tarkastus 8.5.2023. Hakemukseen liittyvää tarkastusta ei ole nähty tarpeelliseksi. Läntisen alueen maisemoinnin loppuun suorittaminen (taimien istutus) on hyväksytysti suoritettu.

Lupahakemuksen täydentäminen

Hakemusta on täydennetty 18.10.2023 ja 13.12.2023.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat Äänekosken kaupungin verkkosivuilla www.aanekoski.fi 31.1.-8.3.2024. Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Pikkukaupunkilainen -lehdessä ja Äänekosken Kapunkisanomat- lehdessä 31.1.2024.

Naapureiden kuuleminen

Lupaviranomainen on suorittanut maa-aineslain (MAL 555/1981) 13 §:n mukaisen naapurien kuulemisen. Lupaviranomainen on kuullut naapureita 500 metrin etäisyydellä toiminnan sijaintipaikasta.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia eikä mielipiteitä.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunto Keski-Suomen ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastuualueelta, terveydensuojeluviranomaiselta sekä Äänekosken kaupungin kaavoitusviranomaiselta.

1. Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on 21.3.2024 lausunut seuraavaa:

Luonnon- ja maisemansuojelulliset näkökohdat

Suunnitellulla ottoalueella ei ole ELY-keskuksen tiedossa olevia luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaita kohteita. Ottosuunnitelmassakin esiin tuotu suojelualue Pyhäkankaan lähteikkö sijaitsee ottoalueen koillisreunalta 400 m pohjoiseen ja se on joen uurtamaan harjualueeseen syntynyt kanjoni, jossa lähteiden tiheysvaikutuksesta erikoista suo- ja lehtokasvistoa. Pyhäkankaan rauhoitettu karsikko sijaitsee ottoalueen länsireunalta 700 metriä lounaaseen ja Lehtisennevan Natura- alue 1,3 km kaakkoon.

Vesiensuojelulliset näkökohdat

Suunniteltu ottoalue sijaitsee Pyhäkankaan pohjavesialueella (nro 0972951, 2E -luokka), joka on varattu Saarijärven ja Äänekosken kaupunkien vedenhankintaa varten. Harjun itäosissa pohjavesi purkautuu lähteistä. Ympäristöministeriön 2023:23 julkaiseman: Maa-ainesten ottaminen; opas ainesten kestävään käyttöön -oppaan mukaan pohjavedenottamoiden kaukosuojavyöhykkeillä suojakerroksen paksuus on vähintään 4 metriä ylimmän pohjavesipinnan yläpuolella.

Yhteenveto

Ottaen huomioon luonnon-, maiseman- ja vesiensuojelulliset näkökohdat, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ilmoittaa pitävänsä mahdollisena maa-aineksen ottamista asiakohdassa mainitulta alueelta. Tällöin ottotoiminnassa tulee noudattaa seuraavia ohjeita:

- Kun otetaan huomioon tehtyt pohjavesihavainnot, pohjavesipinnan korkeuden luontainen vaihtelu Keski-Suomessa sekä ympäristöministeriön ohjeistus suojakerrospaksuudesta, pitää ELY-keskus maa-ainesten ottoa esitettyyn tasoon +136,0 m N2000 mahdollisena. Alimman ottotason tulee olla kuitenkin vähintään 4 m ylimmän pohjavesipinnan yläpuolella. Ottotason alapuolisia massanvaihtoja tai pohjaveden asemaa muuttavaa kaivua ei sallita.

-Ottotoiminnan sijoituessa 2E- luokan pohjavesialueelle tulee pohjaveden laatua tarkkailla ympäristöministeriön ohjeistuksen

mukaisesti alueella sijaitsevasta näytteenottoon soveltuvasta ja toimivasta havaintoputkesta otetusta pohjavesinäytteestä. Ennen ottamistoiminnan aloittamista tai toiminnan alkuvaiheessa pohjaveden laatu analysoidaan yleensä kattavasti. Soran ottamisalueilla laajassa analyysissä tavallisesti määritettäviä parametreja ovat haju, sameus, väri, pH, happi, permanganaattiluku/ TOC, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, kloridi, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, polttoainehiilivedyt, mineraaliöljyt sekä koliformiset ja E. coli bakteerit. Lisäksi raskasmetallipitoisuudet tulee selvittää, mikäli ottamisalueella tai sen läheisyydessä on malmiesiintymiä tai jos näytteen pH on alhainen. Alumiinipitoisuus voi olla tarpeen määrittää, jos pohjavesinäytteen pH on alle 6. Kromipitoisuus määritetään, jos pH on yli 8.

Pohjaveden lämpötila mitataan aina näytteenoton yhteydessä. Jos pohjaveden laadun todetaan muuttuneen, voi valvontaviranomainen määrätä luvan haltijan ottamaan lisänäytteitä tai tarkentamaan analyysivalikoimaa. Laadun tarkkailu uusitaan oton päätyttyä ja tarvittaessa.

Pohjavesinäytteiden otossa tulisi käyttää sertifioitua näytteenottajaa. Vesinäytteet otetaan yleensä havaintoputkesta imu- tai uppopumpulla näytteenotto-ohjeita noudattaen. Näytteet kestäväidään ja säilytetään ohjeiden mukaisesti.

Havaintoputkesta ja alueen uudesta havaintoputkesta tulee havaita pohjavesipinnan korkeus neljä kertaa vuodessa (talvi, kevät, kesä ja syksy).

-Pohjaveden pinnan korkeustiedot tulee toimittaa valvontaviranomaiselle. Tiedot suositellaan toimitettavaksi samanaikaisesti ja samalla lomakkeella kuin tiedot otetuista maa-aineksista, jolloin ne voidaan tallentaa ympäristöhallinnon pohjavesitietojärjestelmään. Tällöin seurantatiedot ovat sähköisessä paikkatietojärjestelmässä niin luvanhaltijoiden kuin valvontaviranomaistenkin käytettävissä.

- Valvonnan helpottamiseksi tulee alueelle asentaa riittävästi alinta ottotasoa osoittavia, selvästi näkyviä korkeusmerkkejä (vähintään kolme kolmiopukkia). Myös ottamis- ja kaivualueen rajat tulee merkitä selvästi maastoon. Merkinnät tulee tehdä ennen ottotoiminnan aloittamista. Ottoalueelle tulee sijoittaa selkeä taulu, josta ilmenee mm. maa-ainesluvan haltijan / urakoitsijan yhteystiedot ja luvan voimassa oloaika.

- Alueella ei saa käyttää huonokuntoisia koneita tai ajoneuvoja. Autojen ja koneiden säilytys ja huolto on alueella kielletty, ellei ympäristön pilaantumisvaara ole poistettu asianmukaisilla tiloilla tai

suojarakenteilla. Myös koneiden ja autojen tankkaus tulee järjestää siten, ettei siitä aiheudu öljy- tai polttoainepäästöjen vaaraa. Jos öljyä tai muuta pohja- ja pintaveden laatua vaarantavaa ainetta joutuu maaperään, on siitä välittömästi ilmoitettava Äänekosken kaupungin öljyvahinkojen torjuntaviranomaiselle sekä ryhdyttävä heti toimenpiteisiin vahingon leviämisen estämiseksi.

- Maa-ainesten ottaminen ja alueen jälkihoitotoimenpiteet tehdään vaiheittain ottamisen edistyessä. Niiltä osin, joilta ottaminen saadaan suoritetuksi, tulee muotoilu ja maisemointi tapahtua välittömästi. Vaiheittainen alueen maisemointitöiden tarkastus tulee tehdä kahden vuoden välein syksyisin, ensimmäinen kerran 30.12.2026 mennessä. Tarkastuksessa tulee olla läsnä luvanhaltija, kunnan maa-ainesoton valvoja sekä tarvittaessa ELY-keskuksen edustaja.

- Sorakuoppien reunoille voi asettua pesimään törmäpääskyjä. Ottoalueen itäpuolella on ottoalueen rintauksessa havaittu törmäpääskyn pesäkoloja 4.8.2022. Törmäpääsky on luonnonsuojelulain perusteella rauhoitettu laji, joka on lisäksi luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (lajin uhanalaisuusluokka: erittäin uhanalainen/EN). Muodostuneet törmäpääsky-yhdyskunnat tulee ottaa huomioon maa-ainesten oton yhteydessä ja ottamisen jälkeisessä maisemoinnissa. Pesien hävittäminen on kiellettyä. Ottamisalueen jälkihoitoa tehtäessä pesimäalue tulee jättää luonnontilaan. Sortumavaaran vuoksi näissä tapauksissa alueelle jäävät jyrkät rintaukset suojattaisiin aitaamalla.

2. Ympäristöterveydensuojeluviranomainen on 4.3.2024 lausunut seuraavaa:

- Toiminta tulee toteuttaa siten, että sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (545/2015) mukaisia melun toimenpiderajoja asunnoissa tai muissa oleskelutiloissa ei ylitetä (asuinhuoneet päiväajan klo 7–22 keskiäänitaso LAeq 35 dB).

- Mikäli lähialueen asukkailta tulee meluvalituksia, niin melun torjuntatoimenpiteiden riittävyys tulee varmistaa melutasojen mittauksin kyseessä olevilta kiinteistöiltä. Mittauspiste tulee valita siten, että tulokset kuvaavat asukkaisiin kohdistuvaa tyypillistä meluallitusta ja antavat riittävän luotettavan ja edustavan kuvan melun alueellisesta ja ajallisesta vaihtelusta sekä melun syistä.

3. Äänekosken kaavoitusviranomainen on ilmoittanut, ettei lausu hakemuksesta.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijalta on pyydetty 25.3.2024 vastine annettuihin lausuntoihin. Hakija on ilmoittanut, ettei jätä vastinetta.

Ratkaisu

Äänekosken kaupungin ympäristöpäällikkö

- 1) kumoaa tällä päätöksellä aiemman 5.6.2024 (3 §) tehdyn päätöksen ja
- 2) myöntää Haapasora Oy:lle maa-ainesluvan (555/1981) 6 §:n ottamiseen kiinteistölle Jekkula 2 (992-460-4-402).

Toimintaa tulee harjoittaa lupahakemuksen, siihen tehtyjen täydennyksien ja lupamääräyksen mukaisesti.

Lupamääräykset**Määräys 1**

Maa-ainesten kokonaisottomäärä on enintään 95 000 m³ltr. Ottamisalue on enintään suunnitelmakuvissa ja ottamissuunnitelmassa esitetyn laajuinen. Ottotason alapuolisia massanvaihtoja tai pohjaveden asemaa muuttavaa kaivua ei sallita.

Ottoalue on 2,40 ha ja ottamisalue eli suunnitelma-alue 2,80 ha. Ottamisalueen rajat on merkittävä näkyvästi maastoon ja maastomerkit on varustettava koordinaateilla. Merkintöjen tulee olla todettavissa koko ottotoiminnan ajan.

Perustelu

Kokonaisottomäärä ja ottamisalue ovat hakemuksen mukaiset siten kuin ne on kuulutettu. Ottamisalue tulee merkitä näkyvästi maastoon, jotta rajoista ei ole epäselvyyttä eikä toiminta laajene naapurikiinteistöjen puolelle tai laajemmalle alueelle kuin mitä ottosuunnitelmassa on esitetty.

Määräys 2

Alin ottamistaso on +136.0 m (N2000) ja ylimmän havaitun luonnollisen pohjaveden pinnan yläpuolelle on aina jätettävä vähintään neljän (4) metrin paksuinen suojakerros kaivamatonta maata. Molemmat edellä mainitut ehdot tulee täyttyä.

Alueen korkotaso sekä alin ottotaso tulee merkitä näkyvästi maastoon siten, että se on todettavissa koko ottamistoiminnan ajan. Merkinnät tulee tehdä ennen ottotoiminnan aloittamista. Ottamistason merkintää on muutettava, jos havainnot pohjaveden pinnan korkeudesta sitä edellyttävät.

Perustelu

Alue on luokiteltua pohjavesialuetta. Määräys on asetettu pohjaveden laadun sekä ottotoiminnan suunnitelmallisen etenemisen turvaamiseksi. Soranottoalueilla luonnontilaisen pintakerroksen ja kasvillisuuden poistaminen lisäävät pohjaveden likaantumiseriskiä, ainepitoisuuksia ja pohjaveden pinnan korkeuden vaihteluita sekä aiheuttavat maanperän eroosiota. Ottotason selkeä merkintä helpottaa sekä valvontaa että itse ottotoimintaa.

Määräys 3

Ottamistoiminnan aikana syntyvät jyrkät ja vaaralliset seinämät tulee suojata rakenteella ja merkitä varoitustauluilla. Lippusiimaa ei hyväksytä alueen suojauksessa.

Perustelu

Määräys on tarpeen yleisen turvallisuuden vuoksi. Määräyksellä estetään alueella mahdollisesti liikkuville aiheutuva vaara ja roskaantumista.

Määräys 4

Kaivannaisjätteet tulee käsitellä lupahakemukseen liitetyn kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaisesti. Pintamaat tulee varastoida jätehuoltosuunnitelman ja ottosuunnitelman mukaisesti kaivualueen ulkopuolelle siten, että ne voidaan käyttää maisemoinnin yhteydessä kasvualustan muodostamiseen.

Perustelu

Jätelain 13 §:n mukaisesti jätteestä tai jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa haittaa.

Määräys 5

Alueella sijaitsevasta pohjavesiputkesta tulee havaita pohjavesipinnan korkeus neljä (4) kertaa vuodessa tammi-maaliskuussa, toukokuussa, heinä-syyskuussa ja loka-joulukuussa. Havaintotuloksista tulee pitää kirjaa ja tulokset on esitettävä kahden (2) viikon kuluessa havainnon tekemisestä, viimeistään havaintojakson loppuun mennessä ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä NOTTO- järjestelmään vuosittaisen ottomäärän kirjaamisen kanssa.

Jos pohjavesiputki puuttuu, tuhoutuu, on liian matala (eli kuiva) tai muuten ei ole käytettävissä pohjaveden seurantaan, on luvanhaltijan toteutettava korvaava pohjavesiputki ennen seuraavaa neljästä vuotuisesta näytteenottoajankohdasta. Putken tulee olla muovinen, näytteenottoon sopiva, siivilällinen $\varnothing > 50$ mm, hatullinen, lukittava putki.

Mikäli pohjaveden korkeustarkkailun yhteydessä havaitaan, että pohjavedenpinnan korkeustaso on noussut huomattavasti normaalia korkeammalle, lähestyen 4 metrin suojakerrosrajaa, tulee asiasta ilmoittaa välittömästi ympäristönsuojeluviranomaiselle. Missään vaiheessa ottoa ei tule ulottaa alemmaksi kuin tasolle, joka on vähintään neljä metriä havaittua pohjavesipintaa ylempänä.

Perustelu

Toiminta sijaitsee Sirkkaharjun 2- luokan pohjavesialueella

(0977451). Määräys on annettu pohjaveden määrän ja laadun turvaamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi sekä toiminnanharjoittajan selvilläölovelvollisuuden toteutumiseksi.

Määräys 6

Pohjaveden laatua on seurattava alueella sijaitsevasta pohjavesiputkesta, josta pohjaveden pinnankorkeuskin mitataan siten, että ensimmäinen näyte otetaan kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen antamisesta.

Ympäristönsuojeluviranomainen määrää näytetiheydestä ja tutkittavista parametreista tulosten ja toiminnan aktiivisuuden perusteella. Vesinäyte tulee ottaa lisäksi toiminnan päätyttyä ennen toiminnan vakuuden vapauttamista. Vesinäytteestä tulee analysoida haju, sameus, väri, pH, happi, permanganaattiluku/TOC, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, kloridi, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, öljyhiilivedyt, mineraaliöljyt sekä koliformiset ja E.coli bakteerit.

Vesinäytteet tulee ottaa samana ajankohtana. Vesinäytetulokset tulee toimittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle kuukauden (1) kuluttua näytteiden ottamisesta. Vesinäytteiden otossa tulee käyttää akkreditoitua näytteenottajaa ja analysoinnissa sertifioitua laboratoriota.

Perustelu

Pohjavesinäytteiden avulla saadaan selville toiminnan vaikutukset pohjaveden laatuun. Tulokset raportoidaan viranomaiselle valvonnan mahdollistamiseksi.

Määräys 7

Poltto- ja voiteluaineiden sekä ympäristölle haitallisten kemikaalien varastointi alueella on kielletty. Alueella ei saa käyttää huonokuntoisia koneita tai ajoneuvoja. Autojen ja koneiden säilytys, tankkaus ja huolto on alueella kielletty, ellei ympäristön pilaantumisvaara ole poistettu asianmukaisilla tiloilla tai suojarakenteilla. Lisäksi pohjaveden puhtaana säilymiseksi on huolehdittava siitä, että pohjavedelle vahingollisten aineiden käsittelyssä noudatetaan erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta. Pölynsidontaan ei tule käyttää suolausta tai kemikaaleja.

Perustelu

Määräys on annettu maaperän sekä pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi.

Määräys 8

Toiminnan häiriötilanteista tai onnettomuuksista (päästöistä ilmaan, vesiin tai maaperään) on viipymättä ilmoitettava pelastusviranomaiselle (112) ja ympäristönsuojeluviranomaiselle

sekä ryhdyttävä heti toimenpiteisiin vahingon leviämisen estämiseksi. Vuotoina ympäristöön päässeet jätteet, polttoaineet ja muut aineet on välittömästi kerättävä talteen ja toimitettava ongelmajätteiden keräykseen.

Poikkeuksellisista tilanteista, kuten pohjaveden lammikoitumisesta on välittömästi otettava yhteys ympäristönsuojeluviranomaiseen.

Perustelu

Pelastusviranomainen on ensisijainen toimijaviranomainen aineellisen päästön hallinnassa. Sen pitää saada viivytyksettä tietoon vahinko, voidakseen tehdä itse tarvittavat arviot tarvittavista reagointitoimenpiteistä. Ilmoitukset poikkeuksellisista tilanteista ovat tarpeen toiminnan valvonnan takia.

Määräys 9

Toiminnan jätehuolto on järjestettävä siten, ettei toiminnasta aiheudu ympäristön roskaantumista, maaperän pilaantumista eikä haittaa terveydelle tai ympäristölle. Toiminnassa on noudatettava alueellisia jätehuoltomääräyksiä ja jätelakia.

Mahdolliset kaivannaisjätteiksi luokiteltavat jätteet tulee varastoida ja käsitellä kaivannaisjätehuoltosuunnitelman mukaisesti.

Perustelu

Jätelain 13 §:n mukaisesti jätteestä tai jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa haittaa.

Määräys 10

Luvan haltijan on vuosittain tammikuun loppuun mennessä ilmoitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle edellisenä vuonna otetun maa-aineksen määrä ja laatu. Tiedot yhdessä pohjaveden pintatietojen kanssa tulee toimittaa sähköisesti NOTTO -tietojärjestelmän kautta. Pohjaveden korkeus- ja laatatiedot tulee toimittaa lisäksi suoraan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuukauden kuluessa näytteenotosta.

Perustelu

Raportoinnin tarkoituksena on pitää toiminnanharjoittaja ja valvontaviranomainen selvillä toiminnan laadusta ja laajuudesta. Sähköinen vuosiraportointi helpottaa valvontaa.

Määräys 11

Jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet on toteutettava koko suunnitelma-alueella luvan voimassaoloaikana. Alueen jälkihoito tulee tehdä vaiheittain ottamisen edetessä ja alue tulee maisemoida turvallisesti ja ympäröivään maastoon sopivaksi. Maa-ainesten

ottaminen ja alueen jälkihoitotoimenpiteet tehdään vaiheittain ottamisen edistyessä. Niiltä osin, joilta ottaminen saadaan suoritetuksi, tulee muotoilu ja maisemointi tapahtua välittömästi.

Ottamisalueen luiskat tulee muotoilla vähintään kaltevuuteen 1:3. Alueelle tulee muodostaa mahdollisimman nopeasti uusi kasvualusta alueelta kuorittuja pintamaita käyttäen. Lupaviranomaisen erillisen hyväksymisen perusteella on mahdollista hyödyntää muutakin pilaantumaton eloperäistä materiaalia.

Maisemointivaiheessa tulee tarkastella alueen mahdollisia paahdeympäristöjä, jotka voi mahdollisuuksien mukaan lisätä maisemointisuunnitelmaan. Muutoin ottoalueelle tulee istuttaa männyn taimia 2 500 kpl/ha. Erillinen mahdollisesti päivitetty maisemointisuunnitelma tulee esittää maisemointivaiheessa ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelu

Määräykset ottoalueen muotoilusta ovat tarpeen, jotta alue ottotoiminnan jälkeen sopii ympäröivään maisemaan ja alueella on turvallista liikkua. Maannoskerroksen palauttaminen nopeuttaa kasvillisuuden muodostumista. Luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi on maisemoinnin suunnitelmavaiheessa mahdollistettu paahdeympäristön huomioon ottaminen.

Määräys 12

Suunnitelma-alueella tulee toteuttaa luvan voimassaoloaikana vieraslajitorjuntaa kullekin vieraslajille vaadittavalla tavalla.

Perustelu

Vieraslajia ei saa pitää, kasvattaa tai käsitellä siten, että se voi levitä ympäristöön. Kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvän unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi, jos haitallisen vieraslajin esiintymästä tai sen leviämisestä voi aiheutua merkittävää vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle. (Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnassa 1709/2015, 3 § ja 4 §). Määräyksellä ehkäistään vieraslajien leviäminen ympäristöön alueelta otettavan maa-aineksen mukana.

Määräys 13

Ottoalueiden tuloteiden varten tulee pystyttää taulut, joista käy ilmi mm. maa-ainesluvan haltija / urakoitsija yhteystietoineen, kiellot tai varoitukset alueella liikkujille, sekä luvan voimassaoloaika. Kaikki kyltit ja varotustaulut on pidettävä kunnossa koko lupakauden ajan. Taulu on asennettava kolmen kuukauden kuluessa päätöksen

antamisesta.

Perustelut

Yhteystiedot on annettava valvonnan helpottamiseksi. Tiedot myös helpottavat ilmoitusten tekemistä suoraan urakoitsijalle mahdollisesta alueella tapahtuvasta ilkeivallasta tai onnettomuuksista sinä aikana, kun alueella ei ole toimintaa.

Määräys 14

Sorakuoppien reunoille voi asettua pesimään törmäpääskyjä. Muodostuneet törmäpääsky-yhdyskunnat tulee ottaa huomioon maa-ainesten oton yhteydessä ja ottamisen jälkeisessä maisemoinnissa. Pesien hävittäminen on kiellettyä pesimäkauden aikana. Ottamisalueen jälkihoitoa tehtäessä pesimäalue tulee jättää luonnon tilaan. Sortumavaaran vuoksi näissä tapauksissa alueelle jäävät jyrkät rintaukset suojataan rakenteilla. Rintaukset tulee maisemointivaiheessa päivittää suunnitelmakuviin.

Perustelu

Törmäpääsky on luonnonsuojelulain perusteella rauhoitettu laji, joka on lisäksi luokiteltu uhanalaiseksi (lajin uhanalaisuusluokka: vaarantunut / VU).

Määräys 15

Toiminnalle on määrättävä yhteyshenkilö, jonka yhteystiedot on toimitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle. Toiminnan olennaisesta muuttamisesta, pitkäaikaisesta keskeyttämisestä, lopettamisesta tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on viipymättä ilmoitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle. Luvan haltija vastaa lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.

Mikäli luvan haltija menee konkurssiin ja pesä jatkaa ottotoimintaa, tulee siitä tehdä ilmoitus lupaviranomaiselle tai siirtää lupa 6 kk:n kuluessa konkurssin alkamisesta toiselle haltijalle. Ellei ilmoitusta tai siirtoa ole tehty, lupa raukeaa ja ympäristönsuojeluviranomainen teettää tarpeelliseksi katsomansa jälkihoitotyöt käyttämällä vakuutta.

Perustelu

Ilmoitukset toimintaa koskevista muutoksista ovat tarpeen toiminnan valvonnan ja vakuuden hoitamisen takia.

Perustelut

Maa-aineslain (MAL 555/1981) 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty, eikä ottaminen ole ristiriidassa MAL 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus. Maa-ainesten ottaminen ei ole ristiriidassa maa-aineslain 6 §:ssä säädettyjen luvan myöntämisen

edellytysten kanssa.

Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että harjoitettaessa toimintaa lupahakemuksen ja annettujen lupamääräysten mukaisesti, Haapasora Oy täyttää ympäristönsuojelulain, jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulain ja sen nojalla on säädetty. Myöskään kaavoituksellista estettä toiminnalle ei ole. Alueella on otettu maa-aineksia vuosikymmenten ajan eikä toiminnasta ole tullut valituksia. Lupaehtoja noudattamalla varmistetaan maastomerkintöjen näkyvyys ja kestävyys sekä toiminnan riittävä etäisyys alueen läpi kulkevan ja alueen länsipuolelle sijoittuvan voimansiirtolinjan jalan rakenteisiin.

Ottaen huomioon annetut lupamääräykset, toiminta ei todennäköisesti aiheuta kohtuutonta rasisitusta tai haittaa lähimpiin asuinrakennuksiin taikka aluetta halkovalle voimalinjalle.

Toiminnanharjoittajalta on vaadittu vakuus asianmukaisen jätehuollon, toiminnan seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi.

**Lausuntoihin
vastaaminen**

Lausunnot on huomioitu lupamääräyksissä 1, 2, 5-7, 10-11 ja 13-14.

Luvan voimassaolo

Lupapäätös on voimassa 7.6.2034 saakka. Toiminnan olennaiselle muuttamiselle on haettava uusi lupa.

**Päätöksen
täytäntöönpano**

Tämä päätös on täytäntöönpanokelpoinen saadessaan lainvoiman.

**Toiminnan
aloittaminen
muutoksenhausta
huolimatta**

Toiminta voidaan aloittaa tämän päätöksen antopäivästä alkaen muutoksenhausta huolimatta, kun päätöksen mukainen vakuus on toimitettu ja hyväksytty. Täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, mikäli toimitaan luvan ja sen määräysten mukaisesti.

**Käsittelymaksu ja sen
määräytyminen**

Tästä päätöksestä peritään maksua 1280 €.

Maksu määräytyy Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen asian vireilletulopäivämäärän aikana voimassa olleen taksan mukaisesti. Maa-aineslain 21 §:n mukaista oikeutta aloittaa ottotoiminta muutoksenhausta huolimatta koskevan asian ja vakuuden käsittelystä pääasian yhteydessä peritään taksan mukainen lisämaksu. Maa-aineslain 13 §:n mukaisesta lehti-ilmoituksesta aiheutuneet kulut peritään hakijalta.

Valvontamaksu

Valvontamaksu peritään kunakin vuonna määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaisesti.

Vakuus

Luvan saajan tulee asettaa 14 000 euron suuruinen vakuus mahdollisten alueen jälkihoidosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Vakuus tulee asettaa ennen toiminnan jatkamista ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen antopäivästä.

Vakuuden on oltava Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen nimiin tehty pankkitalletus, jolle on annettu kuittaamattomuustodistus, tai luotto-, vakuus tai muun ammattimaisen rahoituslaitoksen realisoitavissa oleva omavelkainen tai vastaava takaus. Vakuuden määrää on mahdollista eri päätöksellä muuttaa luvan voimassaoloaikana. Vakuuden tulee olla voimassa ennen toiminnan aloittamista ja sen tulee olla voimassa vähintään yhden (1) vuoden tämän päätöksen voimassaoloajan jälkeen ja sittenkin niin kauan, kunnes vaaditut jälkityöt on tehty. Aiemmin asetettu vakuus palautetaan vasta kun uusi, tämän päätöksen mukainen vakuus toiminnalle on toimitettu ja hyväksytty. Tämän päätöksen mukainen vakuus palautetaan vasta hyväksytyn loppukatselmuksen jälkeen.

Ympäristöministeriön julkaisussa 2023:30, Maa-ainesten ottaminen -opas ainesten kestäväään käyttöön, on esitetty, että soran ottamisalueiden jälkihoidon kustannukset 5 000 -15 000 €/ha. Äänekosken kaupungissa, jos erityisiä perusteita ei ole esitetty, käytetään hiekan- ja soranottoalueilla 5 000 €/ha.

Hakemuksessa ottoalueen pinta-alaksi on ilmoitettu 2,40 ha ja suunnitelma-alueeksi 2,80 ha.

**Sovellettavat
säädökset**

Maa-aineslaki 555/1981
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta 926/2005
Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä 190/2013
Jätelaki 646/2011
Hallintolaki 434/2003

Muut ohjeet ja määräykset

Sydän-Suomen Jätelautakunta 30.08.2022 (§ 30). Kunnalliset jätehuoltomääräykset

Ympäristöministeriön julkaisu 2023:30. Maa-ainesten ottaminen - Opas ainesten kestäväään käyttöön. Ympäristöministeriö, Helsinki 2023

Äänekosken kaupungin maa-aineslupa- ja valvontaviranomaisen taksa (Ympäristölautakunta 20.5.2020 liite nro 2 § 16)

Toimivalta

Äänekosken kaupungin hallintosäätö 31 § / ympäristöpäällikkö 8.

kohta.

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Jatta Heikkinen

Allekirjoitus

Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen

**Päätöksestä
tiedottaminen**Päätös

Hakija

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Äänekosken kaupungin kaavoitusviranomainen

Äänekosken kaupungin ympäristölautakunta

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille, joille on lähetetty lupahakemuksesta erityistiedoksianto sekä niille, jotka ovat esittäneet lupahakemuksesta muistutuksia, vaatimuksia tai mielipiteitä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös ja päätöskuulutus ovat nähtävillä valitusajan Äänekosken kaupungin virallisella ilmoitustaululla www.aanekoski.fi/hallinto-ja-paatokset. Tieto päätöksestä julkaistaan Pikkukaupunkilainen-lehdessä.

Muutoksenhaku

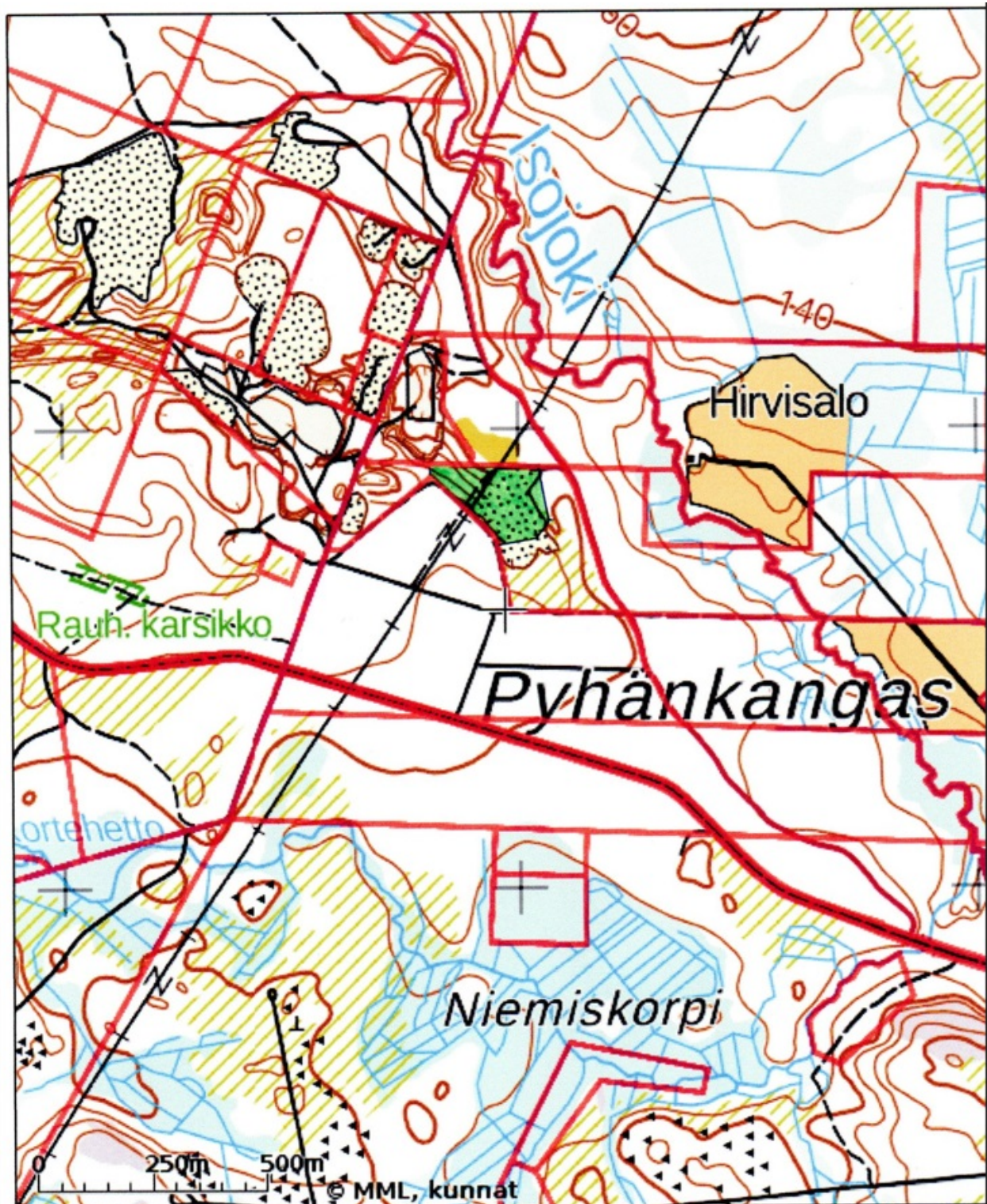
Tähän päätökseen saa hakea muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta (valitusosoitus liitteenä).

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

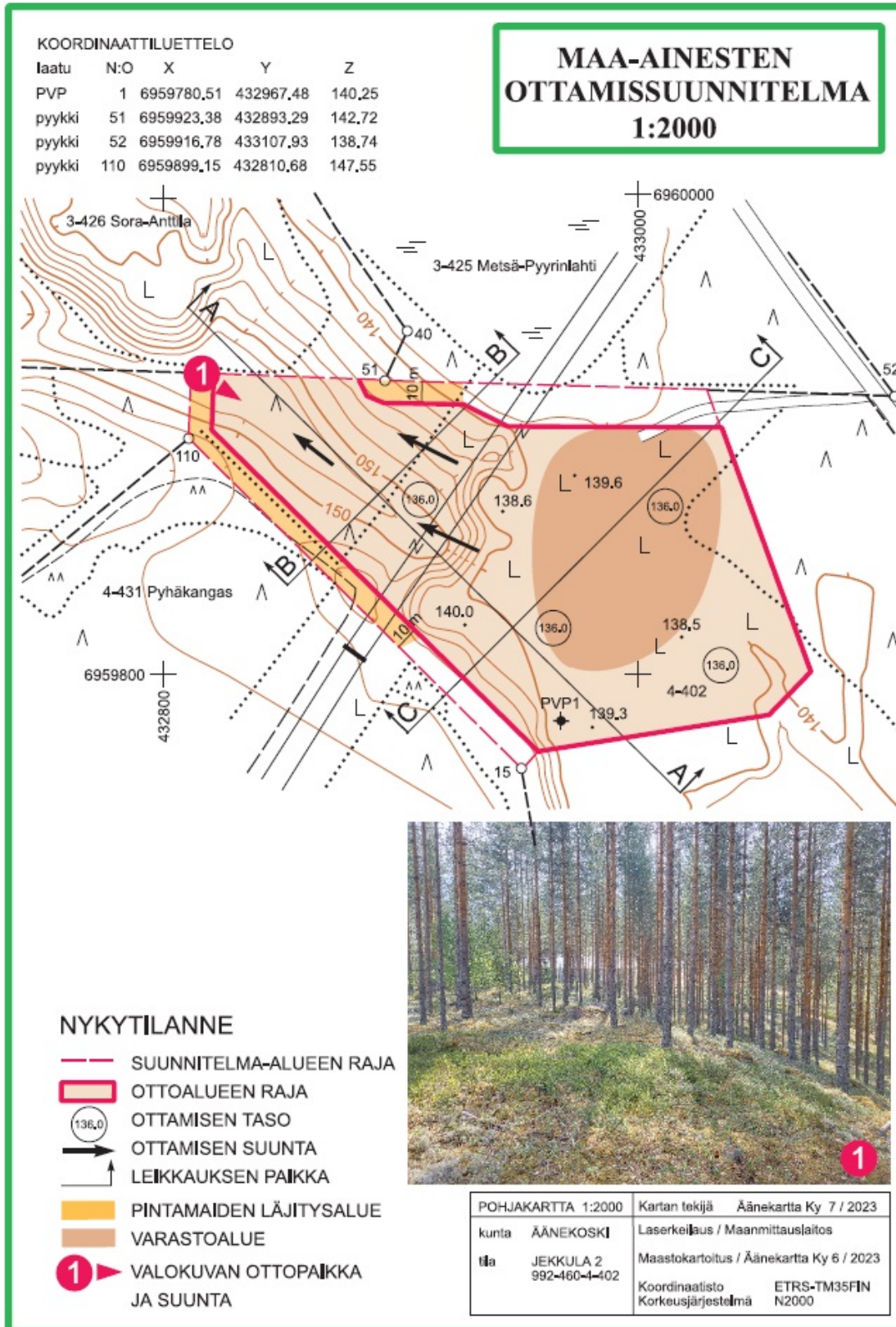
Liitteet

1. Sijaintikartta
2. Ottamissuunnitelma: nykytilanne
3. Ottamissuunnitelma: suunniteltu tilanne
4. Poikkileikkauskuvat
5. Valitusosoitus

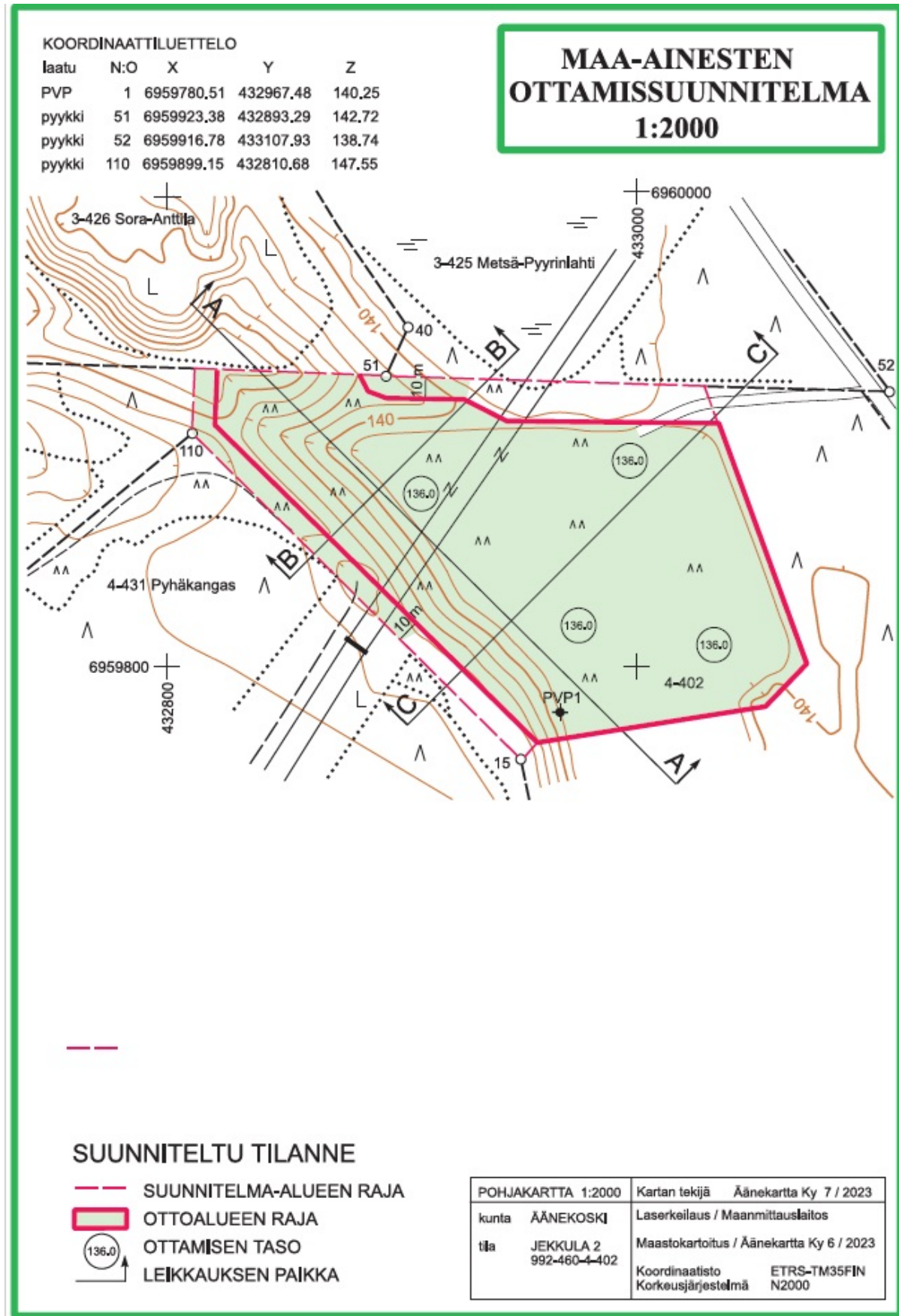
Liite 1.

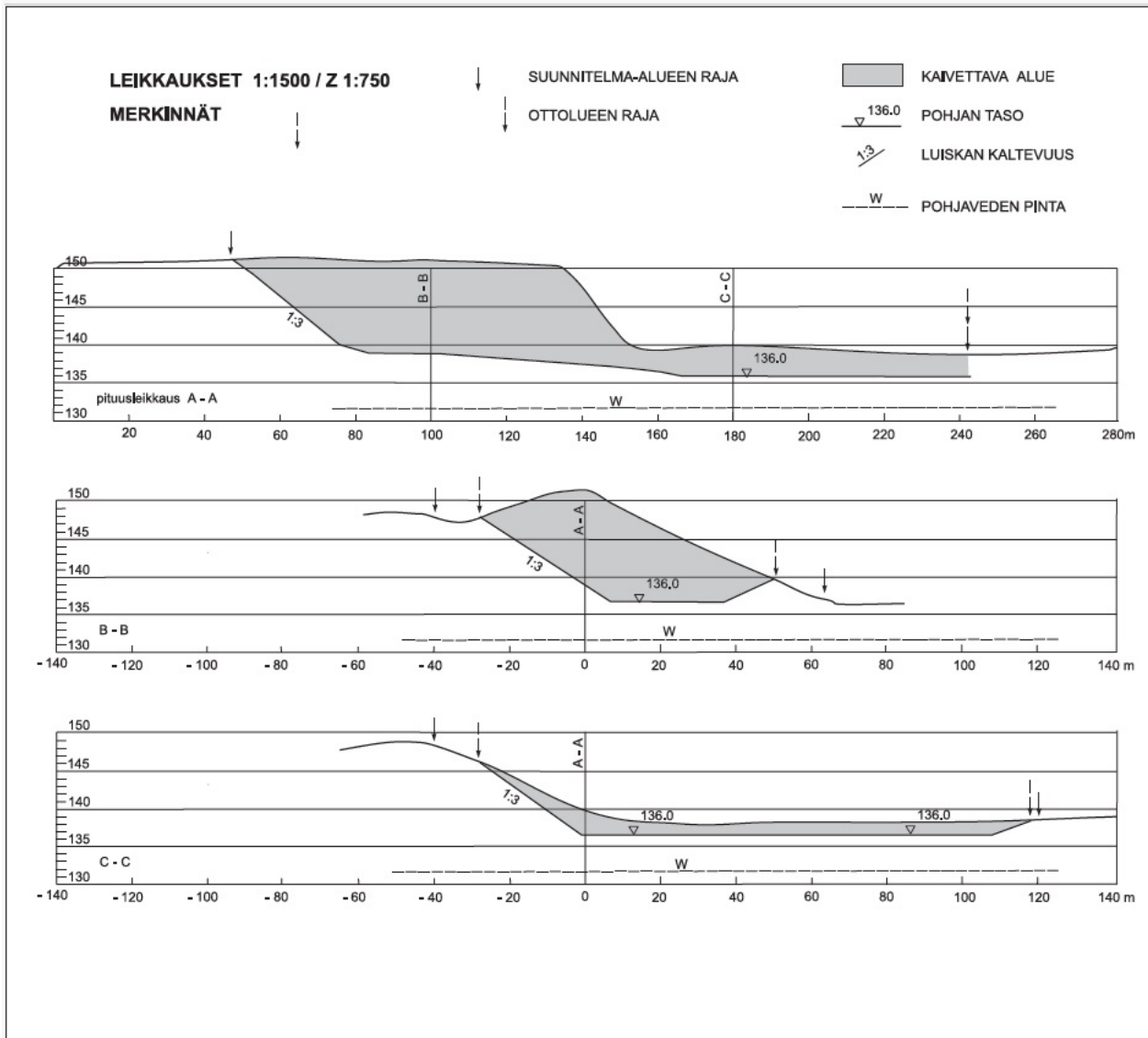
Liite 2.

Liite 3.

Liite 4.

Liite 5.

VALITUSOSOITUS / Hallintovalitus / MAL

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika

Valitus on jätettävä hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tavallinen sähköinen tiedoksianto katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Valitusoikeus on myös kunnan jäsenellä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle, 13100 Hämeenlinna, sähköposti hameenlinna.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faksilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet

Valitukseen tulee liittää seuraavat asiakirjat:

- Päätös, johon haetaan muutosta valitusosoituksineen. Päätöksen voi toimittaa alkuperäisenä tai jäljennöksenä.
- Tieto siitä, milloin päätös on annettu tiedoksi, esim. kopio saantitodistuksesta tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta.
- Asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu päätöksen tehneelle viranomaiselle.
- Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja. Valtakirjaa ei kuitenkaan yleensä vaadita asianajajalta tai yleiseltä oikeusavustajalta.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmän on oltava perillä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös faksina tai sähköpostilla, jolloin valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot

Käyntiosoite: Hämeenlinnan oikeustalo, Arvi Kariston katu 5

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Puhelin: 029 56 42210

Faksi: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>

Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Liitetään päätökseen/otteeseen